

Ta fram en grön resplan för kommunorganisationen

En guide baserad på Lunds kommuns arbete med grön resplan inom CoAction

Bakgrund

Lunds kommun driver projektet CoAction, som är en systemdemonstrator för samarbete mellan offentlig verksamhet, näringsliv, akademi och idéburen sektor, med fokus på att hitta smarta lösningar inom områdena energi och transporter. Inom arbetet med transporter ingår det att samtliga verksamheter i CoAction ska ta fram en grön resplan för sin egen verksamhet, inklusive Lunds kommun. Alla parter åtog sig därför att implementera minst fem åtgärder för att främja hållbart resande till eller i tjänst under projektiden. Inför arbetet genomfördes en gemensam resvaneundersökning, som bland annat visade att utsläppen som uppstod till följd av kommunens medarbetares resor till och från jobbet var cirka 5150 ton co2. Det fanns alltså stor potential för utsläppsminskning.

Bakgrund

Att jobba med gröna resplaner inom kommunal verksamhet kan skilja sig från hur det fungerar för en privat arbetsgivare med en arbetsplats. Detta eftersom kommunens verksamhet ofta har många anställda, med många olika arbetsplatser, som kan ha väldigt olika förutsättningar. Dessutom är kommunen uppdelad i olika förvaltningar, som i sig kan ha olika förutsättningar och möjligheter till att resa hållbart till jobbet. Därför kan det vara bra att ha vägledning i hur man bör jobba med gröna resplaner. Nedan är en rekommenderad process för att ta fram och implementera en grön resplan för en kommunorganisation. Den är baserad på erfarenheten från att ta fram en grön resplan för Lunds kommun, både på saker vi gjorde och saker vi i efterhand önskade att vi hade gjort.

Process

1. Förankring i ledning

Det första och viktigaste steget är att förankra arbetet i någon form av ledningsgrupp (exempelvis kommundirektörens ledningsgrupp), där beslut tas om att en grön resplan ska tas fram, och potentiell budget till åtgärder anges. Förankringen ger den mandat som krävs för att kunna jobba omfattande i frågan, och en potentiell budget kan sätta ramar för omfattningen av arbetet.

1.1 Genomför RVU

För att kunna arbeta effektivt och målinriktat med det hållbara resandet rekommenderas att genomföra en resvaneundersökning för kommunens alla medarbetare. Om möjligt, dela upp svaren på förvaltningsnivå och arbetsplatsnivå. Eftersom resvanor, förutsättningar och behov kan skilja sig stort från arbetsplats till arbetsplats kan det underlätta i arbetet att få resultaten uppdelade på arbetsplatsnivå. Undersökningen bör inkludera både frågor om nuvarande resvanor och frågor om vilka åtgärder som efterfrågas eller hade underlättat ett hållbart resande till jobbet.

Process

2. Ta fram en arbetsgrupp

När beslut finns om att en grön resplan ska tas fram, och resvaneundersökningen är genomförd eller håller på att genomföras, är det läge att ta fram en intern arbetsgrupp. I arbetsgruppen kan ni diskutera och komma fram till vilka åtgärder ni ska undersöka och eventuellt gå vidare med, med resvaneundersökningen som utgångspunkt. Viktiga funktioner att inkludera kan vara en ansvarig arbetsledare, som i vårt fall sitter på den miljöstrategiska enheten, en mobilitetstrateg eller någon som har erfarenhet av mobility management, en HR-strateg eller någon från HR-avdelningen, en kommunikatör, och en person som jobbar med fastighetsfrågor, framför allt om kommunen bygger egna fastigheter. Ha återkommande möten relativt ofta under tiden ni fastställer åtgärder att jobba med, och lite mer sällan när åtgärderna håller på att implementeras.

Process

2.1 Förankra ut i organisationen

Att förankra arbetet i ledningen är ett väsentligt första steg, och det är lika viktigt att förankra arbetet ut i organisationen i ett senare skede. Exakt hur det går till kan variera, men det kan vara klokt att få input ifrån miljösamordnare eller miljöombud från alla olika förvaltningar när ni bestämmer vilka åtgärder ni ska gå vidare med. Beroende på vilken omfattning av grön resplan ni jobbar med finns här också möjligheter att ta fram åtgärder som täcker specifika förvaltningar eller arbetsplatser, det vill säga inte hela kommunorganisationen. Oavsett är det alltid bra att informera miljösamordnare och miljöombud om läget, vad som är beslutat, vad resultaten från resvaneundersökningen visade, och hur arbetet kommer att se ut framåt. Att bjuda in relevanta personer till en informationsträff eller workshop är att rekommendera.

Process

3. Förankra i ledning igen med åtgärder

När arbetsgruppen har tagit fram en samling med åtgärder, med målsättningar, tidsplan och budget, är det dags att återigen förankra den med ledningen. Se till att planen godkänns och beslutas om. Det är väldigt viktigt att ha mandat från ledningen i frågan, eftersom arbetet kan komma att involvera många i kommunen som egentligen inte har så mycket tid över att arbeta med åtgärderna.

3.1 Förankra ut i organisationen inför implementering

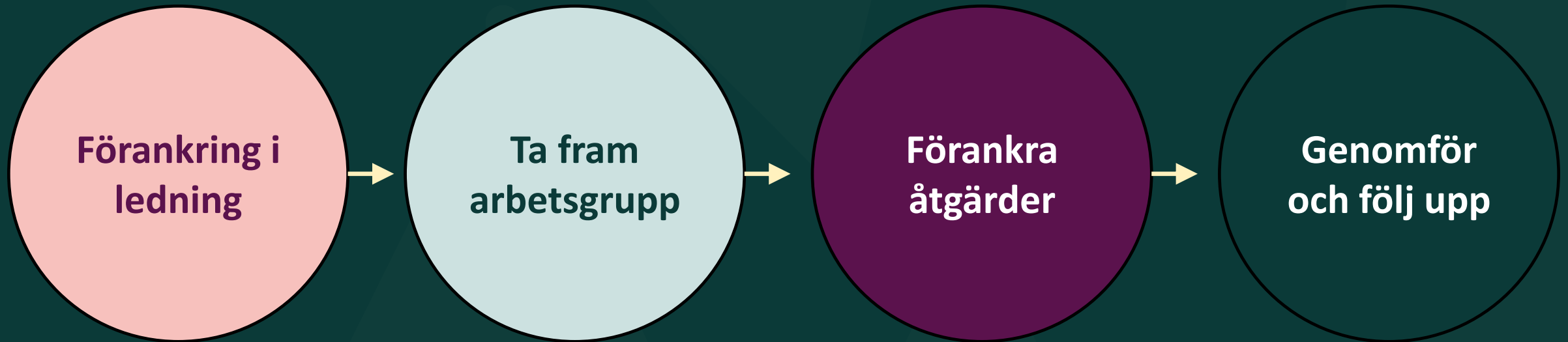
När den gröna resplanen är framställd och beslutad om börjar arbetet med att implementera åtgärderna. För att genomföra åtgärderna kan medarbetare som inte har varit med i arbetsgruppen att behöva involveras, samt de miljösamordnare eller miljöombuden som informerades om den gröna resplanen i ett tidigare skede. Se till att fördela rätt arbetsuppgift till rätt tjänst inom kommunen. Var tydlig med mål, syfte och var öppen för input. Även om mandaten från ledningen är viktig är det bra att undvika ett top-down arbetssätt. Den som sitter på sin arbetsplats eller jobbar på sin förvaltning har ofta bättre koll på förutsättningarna just där, ta vara på den kunskapen och jobba tillsammans.

Process

4. Genomför och följ upp

Till slut är det dags att implementera åtgärderna från den gröna resplanen i verksamheten. Olika åtgärder kan ske på olika nivåer, och vara mindre eller mer lätta att följa upp. Till exempel kan det vara svårt att mäta effekterna av en kommunikationskampanj om hållbart resande, men lättare att mäta hur många som väljer att cykla till jobbet efter att ha lånat elcykel under några veckor. Se till att följa upp både enskilda åtgärder, och det totala resandet, för att få en helhetsbild. Att genomföra en uppföljande RVU är en bra idé, men undvik att göra det för ofta, för att medarbetare inte ska få "enkät-trötthet". Försök också genomföra undersökningen på samma tid om året som den första, för att få så jämförbara resultat som möjligt.

Förenklad process

Tips!

- Bestäm på vilken eller vilka nivåer åtgärderna ska rikta sig mot. Vissa åtgärder, t.ex. de som handlar om förmåner, berör samtliga medarbetare på kommuner, medan vissa, t.ex. de som handlar om förbättrade cykelfaciliteter, berör enbart de som arbetar på en specifik arbetsplats.
- Genomför en uppföljning efter att alla åtgärder har implementerats (gärna 2 år efter första RVUn) för att se om åtgärderna har haft någon effekt
- Om ni är en del av en större satsning inom kommunen, där flera arbetsgivare tar fram gröna resplaner samtidigt, ta hjälp av varandra, och håll information och inspirationsträffar, med rum för förbättring.